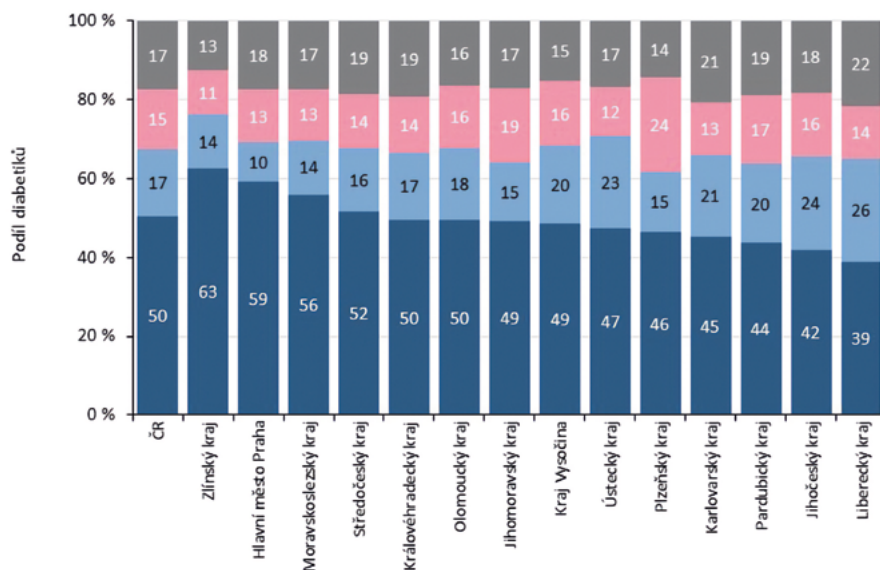

Graf 8. Procentuální zastoupení všech pacientů s diabetem vykazovaných v roce 2021 v jednotlivých krajích (barevné zobrazení odborností je stejné jako u ostatních grafů)

vykázáno vyšetření pacientů v této farmakologické skupině v roce 2010 u 73 272 pacientů (relativních 17,5 %), kdežto v roce 2021 celkový počet 85 273 pacientů odpovídal relativním 14,1 %. K významnému posunu došlo u praktických lékařů. Z původních 19 514 pacientů (odpovídajícím 4,7 % z celkového počtu) v roce 2010 se zvýšil počet vykazovaných diabetiků v roce 2021 na 137 744, což odpovídá relativním 22,8 %. Právě tento výrazný nárůst počtu pacientů vykázaných praktickými lékaři vedl k poklesu relativního zastoupení u diabetologů a internistů.

Léčba pacientů s diabetem podle věku a rozložení v krajích České republiky v roce 2021

Z hlediska věkového složení jsou nejmladší ročníky dospělých diabetiků (věková kategorie od 20 let) v péči diabetologů, kdežto v dalších věkových kategoriích postupně narůstá procento diabetiků vykazovaných u internistů a praktických lékařů, což vyplývá i z typu diabetu (Graf 6). Pochopitelný rozdíl je mezi odbornostmi vykazujícími pacienty léčené inzulínem (Graf 7 A) a pacienty léčené neinzulinovými antidiabetiky (Graf 7 B), u nichž je zastoupení praktických lékařů i u pacientů mladších. Zároveň je patrný postupný pokles procenta pacientů léčených neinzulinovými antidiabetiky u diabetologů v jednotlivých věkových kategoriích počínaje 35. rokem věku.

Vyšetření vykázaná u pacientů diabetologů, internistů a praktickými lékaři v roce 2021 mají rozdílnou distribuci v jednotlivých krajích (Graf 8). Podobné rozdíly mezi kraji byly zjištěny u perorálních antidiabetik s nejvyšším zastoupením u diabetologů ve Zlínském kraji. U pacientů léčených jen inzulínem (A10A) či v kombinaci s ostatními antidiabetiky (A10A + A10B) bylo nejvyšší procentuální zastoupení u diabetologů v Praze, Středočeském, Zlínském a Moravskoslezském kraji. Na rozdílech mezi kraji se zřejmě podílí i místní dostupnost diabetologa či internisty.

Diskuze

Data získaná z Národního registru (NRHZS) za posledních dvanáct let dokumentují vývojový trend v léčbě poskytované diabetologů,

internisty a praktickými lékaři. Vedle vývoje celkového počtu diabetiků jsou k dispozici data o trendech léčby v jednotlivých farmakologických skupinách, a to ve vztahu k odbornostem lékařů. Z přehledu je patrný nárůst absolutního i relativního počtu diabetiků léčených a vykazovaných praktickými lékaři. To se týká zejména pacientů léčených neinzulinovými antidiabetiky, kterých bylo jimi vykazováno v roce 2021 téměř 23 %. Výsledky dále svědčí o určité stagnaci počtu diabetiků léčených pouze inzulínem nebo dokonce o mírném poklesu jejich počtu, a to jak u diabetologů, tak internistů. Tato změna však neznamená jejich přesun k praktickým lékařům, kde se jejich minimální počet nezměnil.

Uvedená data poskytují velmi cennou informaci o vývoji péče o diabetiky z pohledu, kým je diabetik léčen a současně jakou farmakologickou léčbou. Tato analýza založená na zdroji dat od zdravotních pojišťoven je v naší zemi originální. Informace totiž vycházejí z konkrétních vykazovaných základních kódů, které odrážejí vyšetření diabetika u příslušné odbornosti. Podobná analýza zatím v literatuře mezi publikacemi chybí, ale velmi se tomu blíží registr ve Skotsku, který je založen na elektronickém vykazování pacientů s diabetem různými specialisty i praktickými lékaři (4). Nárůst počtu diabetiků v roce 2020 proti roku 2010 byl v tomto registru 19 %, kdežto v České republice byl 20 %. Skotský registr také zpracovává farmakoterapii, ale rozlišuje pacienty podle typu diabetu. Jiná analýza byla provedena v Kanadě, kde vycházela též z elektronického vykazování diabetiků v primární péči. Zaměřila se na prevalenci diabetu v závislosti na věku, ve vztahu k pohlaví a dále na komorbidity (5).

Vzhledem ke specifitě a strukturování léčby diabetu v České republice je srovnávání s jinými zeměmi obtížné. Péče o diabetiky má totiž v každé zemi určitá specifika vycházející z historického vývoje, takže i obory starající se o pacientů s diabetem mají v různých zemích rozdílné místo. V řadě evropských i mimoevropských zemí jsou pacienti s diabetem 2. typu vesměs léčení u praktických lékařů. Středem pozornosti se stává úroveň péče, která závisí i na organizaci celého zdravotního systému. Nepřekvapí proto diskuze o integraci péče založené na spolupráci mezi